

W informacji źródłach przychodów, kosztach i rodzajach prowadzonej działalności zamieszczane będą informacje o podmiotach udzielających wsparcia finansowego, co związane jest z opisaną powyżej potrzebą zapewnienia jawności i transparentności finansowania organizacji pozarządowych.

Rozwiązaniem mającym na celu znaczące uproszczenie systemu sprawozdawczości organizacji pozarządowych jest zawarta w projekcie propozycja utworzenia jednolitego systemu informatycznego służącego do składania sprawozdań (i informacji) przez organizacje pozarządowe. System obejmie utworzenie generatora zawierającego formularze dokumentów, do składania których zobowiązane będą organizacje pozarządowe. Składane dokumenty zbierane będą w bazie prowadzonej Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, który będzie odpowiadał za proces dostarczania tych dokumentów do uprawnionych podmiotów (Szef KAS, KRS, GUS, minister nadzorujący fundację). Jednocześnie za pomocą bazy zapewniana zostanie transparentność finansowania organizacji pozarządowych, ponieważ dokumenty zamieszczane w bazie będą ogólnodostępne.

Należy w związku z powyższym zaznaczyć, iż wynikający z art. 27 ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych obowiązek dotyczący składania do Szefa KAS przez organizacje pozarządowe sprawozdania finansowego oraz wynikający z art. 69 ustawy o rachunkowości obowiązek dotyczący składania sprawozdania we właściwym rejestrze sądowym, zostaną spełnione poprzez złożenie sprawozdania finansowego wraz z informacją o źródłach przychodów, kosztach i rodzaju prowadzonej działalności w bazie sprawozdań organizacji pozarządowych prowadzonej przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Ponadto, z uwagi na fakt, iż jak wskazano powyżej, dane przekazywane będą właściwemu ministrowi nadzorującemu fundację, o którym mowa w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, nie jest potrzebne oddzielne regulowanie kwestii składania sprawozdań przez fundacje, zaś delegacja dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia określającego ramowy zakres sprawozdania zawarta w art. 12 ust. 4 ustawy o fundacjach staje się zbędna, dlatego proponuje się uchylenie tego przepisu.

Jednocześnie należy podkreślić, iż projektowany system nie ograniczy w żadnym zakresie obecnych uprawnień ww. podmiotów (Szef KAS, KRS, GUS, minister nadzorujący) w zakresie uzyskiwania określonych danych. Zmieni się jedynie sposób ich przekazywania, bowiem będą one przekazywane za pośrednictwem rządowej agencji wykonawczej, tj. NIW-CRSO.

Nie jest możliwe osiągnięcie celu projektu za pomocą innych środków, z uwagi na fakt, iż przedmiotowa tematyka objęta jest zakresem ustawowym.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Dokonywane w ostatnich latach zmiany w ustawie o rachunkowości powiązane były w dużej mierze z wdrażaniem Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) i Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz przepisów Unii Europejskiej do przepisów krajowych. Wprowadzane zmiany pozwalają zwiększać jakość i użyteczność dokumentów sprawozdawczych oraz służą podniesieniu wiarygodności i prestiżu sprawozdających się podmiotów. Dla organizacji pozarządowych istotną korzyścią jest budowanie zaufania społecznego, które bezpośrednio przekłada się na zaangażowanie obywateli oraz ilość przekazywanych przez nich środków finansowych. Nie ulega wątpliwości, że zaufanie do podmiotów trzeciego sektora można budować na różne sposoby, jednym z nich jest dostęp do wiarygodnej, wystandaryzowanej i rzetelnej informacji prezentowanej w sprawozdaniach finansowych.

Obecnie dostępne są dwa zestawy standardów poświęconych sprawozdawczości finansowej – MSSF wydawane przez Radę działającą w ramach Fundacji MSSF oraz Międzynarodowe Standardy Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP) wydawane przez Radę MSRSP działającą pod auspicjami Międzynarodowej Federacji Księgowych IFAC. Żaden z tych zestawów nie odpowiada jednak w pełni potrzebom i specyfice organizacji non profit i prace na forum międzynarodowym w tej dziedzinie są dopiero na etapie koncepcji i wstępnych konsultacji. Najnowszą inicjatywą stworzenia uznanych w skali międzynarodowej wytycznych ws. sprawozdawczości organizacji non profit jest IFR4NPO (ang. International Financial Reporting for Non-Profit-Organisations).

Opublikowany został w styczniu 2021 wstępny dokument roboczy, którego konsultacje będą trwać do 24.09.2021 r. Publikacja projektu wytycznych jest planowana na połowę 2023 r. Wytyczne wraz z materiałem towarzyszącym, w tym edukacyjnym, mają zostać wydane w połowie 2025 r. Zgodnie z ideą projektu zostanie on oparty głównie na przyjętych standardach MSSF dla MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw), a do zagadnień istotnych dla organizacji non profit – w wytycznych wykorzystany zostanie pełen zestaw MSSF, MSRSP lub dostępnych standardów krajowych.

Proponowany projekt ustawy wpisuje się w podstawowe cele przedstawionych powyżej działań zmierzających do przyjęcia rozwiązań i standardów o charakterze międzynarodowym. Są nimi: